

De heer David CLARINVAL
Vice-eersteminister en minister van Werk,
Economie en Landbouw
Hertogstraat 61

1000 BRUSSEL

Brussel, 22 april 2025

Mijnheer de Vice-eersteminister,

Betreft: - Goedkeuring van de IBR-ontwerpnorm "CSRD"
- Verzoek vanwege Hoge Raad voor wetgevend initiatief

In toepassing van artikel 31, §§ 1 en 2, van de *wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren*, leggen wij u hierbij het dossier in verband met het ontwerp van "*Specifieke beroepsnorm voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor*" van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) voor.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft op 14 april 2025 de ontwerpnorm goedgekeurd, dit gelet op de inhoud van het ontwerp (versie zoals aangenomen door de Raad van het IBR op 28 maart 2025 en overgemaakt aan de Hoge Raad via het schrijven van 7 april 2025) en rekening houdend met de geldende wettelijke voorschriften op het vlak van de procedure.

Opdat deze norm uitwerking kan krijgen, dient het ontwerp nog te worden goedgekeurd door de federale Minister, bevoegd voor Economie; vervolgens moet hieromtrent een bericht van goedkeuring in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt (artikel 31, §§ 2 en 6, tweede lid, van de wet van 2016).

Naar aanleiding van de analyse van voornoemde IBR-ontwerpnorm, heeft de Hoge Raad bovendien vastgesteld dat het huidig wettelijk kader omtrent de duurzaamheidsinformatie ontoereikend is, meer in het bijzonder op het vlak van de *timing* voor het beschikbaar stellen van de duurzaamheidsinformatie aan de ondernemingsraad – een *timing* die niet spoort met de termijn voor het ter beschikking stellen van de jaarlijkse economische en financiële informatie aan de ondernemingsraad, waarvan de referentiedatum de datum van de algemene vergadering is – alsook wat betreft het bijwonen van de vergadering van de ondernemingsraad ingeval een andere bedrijfsrevisor, dan de commissaris, belast is met de assurance-opdracht van de duurzaamheidsinformatie. In tegenstelling tot hetgeen artikel VIII.57/11 van het Wetboek van economisch recht bepaalt voor wat de onafhankelijke verlener van assurediensten betreft, is er geen wettelijke basis voorhanden op grond waarvan een andere bedrijfsrevisor dan de commissaris die belast is met de assurance van duurzaamheidsinformatie de vergadering van de ondernemingsraad die de duurzaamheidsinformatie bespreekt, mag bijwonen of hiertoe kan worden verplicht op verzoek van het bestuursorgaan van de onderneming of door de door de werknemers benoemde leden die daartoe hebben besloten bij meerderheid van de door hen uitgebrachte stemmen.

Volgens de Hoge Raad schiet de huidige regelgeving op deze punten tekort.

Vanuit zijn wettelijke taak erop toe te zien dat het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer worden in acht genomen, in het bijzonder in het kader van de opdracht van de bedrijfsrevisor ten aanzien van de ondernemingsraad, veroorlooft de Hoge Raad zich dan ook om er bij u, in uw hoedanigheid van federaal Minister, bevoegd voor Economie en Werk, op aan te dringen dat een initiatief zou worden genomen met het oog op de vervollediging van het regelgevend kader. Het spreekt vanzelf dat de Hoge Raad zich graag ter beschikking houdt voor verdere toelichting in dit verband.

*
* *

Zoals u kunt vaststellen op basis van het ingesloten dossier, is de goedkeuring van de ontwerpnorm door de Hoge Raad op 14 april 2025 voorafgegaan door diverse etappes:

1. (Eerste) verzoek om goedkeuring vanwege het IBR dd. 5 juli 2024 – verzoek tot herformulering vanwege de Hoge Raad dd. 26 september 2024

De Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft op 5 juli 2024 een eerste versie van een ontwerp van “*Specifieke beroepsnorm voor opdrachten van wettelijke assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie*” voor goedkeuring aan de Hoge Raad voorgelegd. Overeenkomstig artikel 31, § 1, tweede lid, van de wet van 2016, had het IBR voorafgaandelijk een openbare raadpleging omtrent dit ontwerp georganiseerd, met name van 28 maart 2024 tot 28 april 2024.

Met het oog op de analyse van het verzoek om goedkeuring, heeft de Hoge Raad de volgende initiatieven genomen (zoals bepaald in artikel 31, § 1, derde lid, van de wet van 2016):

- Raadpleging op 8 juli 2024 van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR), de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) en de Nationale Bank van België (NBB) over de ontwerpnorm, voorgelegd ter goedkeuring;
- Hoorzitting met de vertegenwoordigers van het IBR in het kader van de vergadering van de Hoge Raad van 21 augustus 2024.

Aansluitend op de hoorzitting met de vertegenwoordigers van het IBR op 21 augustus 2024 en in toepassing van artikel 31, § 1, vijfde lid van de wet van 7 december 2016, heeft de Hoge Raad op 26 september 2024 aan het instituut een verzoek tot herformulering van de ontwerpnorm gericht. De Hoge Raad heeft daarbij aangedrongen op een spoedige opvolging, zodat de geherformuleerde ontwerpnorm ter gelegenheid van zijn vergadering van 14 oktober 2024 zou kunnen worden geanalyseerd.

Via een schrijven van 10 oktober 2024 heeft de Voorzitter van het IBR laten weten dat het volgens de Raad van het IBR niet mogelijk, noch redelijk is om binnen de opgelegde termijn de aanpassingen aan de ontwerpnorm door te voeren.

In het kader van zijn vergadering op 14 oktober 2024 heeft de Hoge Raad dan ook geoordeeld – gelet op de wettelijke termijnen – niet in de mogelijkheid te zijn om de ontwerpnorm, zoals voorgelegd door het IBR op 5 juli 2024, te kunnen goedkeuren. In deze versie wordt immers verwezen *“naar teksten, die nog in voorbereiding zijn, maar die als zodanig nog niet in de Belgische en internationale rechtsorde bestaan, met name een voorontwerp van wet tot omzetting van de CSRD-richtlijn 2022/2464, een ontwerp van internationale norm ISSA 5000 en voorgestelde ontwerpstukken van het Wetboek van verenigingen en stichtingen (WVV)”*.

In zijn (aangetekend) schrijven van 18 oktober 2024 verzoekt de Hoge Raad het instituut *“Gelet op de socio-economische belangen die verbonden zijn met de opdracht inzake assurance van duurzaamheidsinformatie, [...] het op 5 juli 2024 ter goedkeuring voorgelegd ontwerp van norm zo snel mogelijk aan te passen aan de gevraagde herformuleringen in het schrijven van 26 september 2024, zodat vooralsnog een normatief kader voorhanden is dat de nodige rechtszekerheid waarborgt.”*

2. (Tweede) verzoek om goedkeuring vanwege het IBR dd. 24 januari 2025 – goedkeuring door de Hoge Raad dd. 14 april 2025

Op 24 januari 2025 heeft de Hoge Raad vanwege het IBR een schrijven ontvangen met het verzoek om goedkeuring van het (geherformuleerd) ontwerp van *“Specifieke beroepsnorm voor opdrachten van wettelijke assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie”*. Dit geherformuleerd ontwerp (aangenomen door de Raad van het IBR van 14 januari 2025) houdt, onder meer, rekening met de *wet van 2 december 2024 betreffende de openbaarmaking van duurzaamheidsinformatie door bepaalde vennootschappen en groepen en de assurance van duurzaamheidsinformatie en houdende diverse bepalingen*, zoals inmiddels gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 20 december 2024.

Met het oog op de analyse van het verzoek om goedkeuring van het (geherformuleerd) ontwerp, heeft de Hoge Raad de volgende initiatieven genomen (zoals bepaald in artikel 31, § 1, derde lid, van de wet van 2016):

- Raadpleging op 4 februari 2025 van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR), de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) en de Nationale Bank van België (NBB) over de ontwerpnorm, voorgelegd ter goedkeuring;
- Hoorzitting met de vertegenwoordigers van het IBR in het kader van de vergadering van de Hoge Raad van 17 maart 2025.

Tijdens de hoorzitting met de vertegenwoordigers van het IBR op 17 maart 2025, zijn nog een aantal mogelijke verfijningen van de ontwerpnorm aan bod gekomen. Aansluitend hierop heeft de Voorzitter van het IBR op 7 april 2025 een aangepaste versie van de ontwerpnorm aan de Hoge Raad overgemaakt.

Ter gelegenheid van zijn vergadering op 14 april 2025, heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen de (geherformuleerde en bijgewerkte) ontwerpnorm goedgekeurd (versie zoals aangenomen door de Raad van het IBR op 28 maart 2025 en overgemaakt aan de Hoge Raad via het schrijven van 7 april 2025).

In bijlage aan onderhavig schrijven vindt u de volgende documenten:

1. (Eerste) verzoek om goedkeuring vanwege het IBR – verzoek tot herformulering vanwege de Hoge Raad

- Nederlandstalige en Franstalige versie van de ontwerpnorm, aangenomen door de Raad van het IBR op 28 juni 2024 en voor goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad (**bijlage 1**);
- Begeleidend schrijven van 5 juli 2024 (ontvangen per e-mail van dezelfde datum) vanwege de Voorzitter van het IBR, met het verzoek om goedkeuring van de ontwerpnorm (zoals aangenomen op 28 juni 2024), alsook de technische fiche, opgesteld door het IBR op verzoek van de Hoge Raad, met het standpunt van de Raad van het IBR omtrent de reacties ontvangen in het kader van de voorafgaande openbare raadpleging (**bijlage 2**);
- Raadpleging vanwege de Hoge Raad van 8 juli 2024 van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR), de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) en de Nationale Bank van België (NBB) [zonder de bijlagen] (**bijlage 3**);
- Reacties op de raadpleging door de Hoge Raad vanwege NBB van 10 juli 2024, vanwege FSMA van 23 juli 2024 en vanwege CTR van 8 augustus 2024 (**bijlage 4**);
- Schrijven van de Hoge Raad van 26 september 2024 aan het IBR met het verzoek tot (spoedige) herformulering van de ontwerpnorm (**bijlage 5**);
- Reactie van 10 oktober 2024 vanwege het IBR aan de Hoge Raad in verband met de onmogelijkheid om het ontwerp op korte termijn te herformuleren (**bijlage 6**);
- (Aangetekend) schrijven van de Hoge Raad van 18 oktober 2024 aan het IBR met de beslissing niet in de mogelijkheid te zijn om de ontwerpnorm, zoals voorgelegd door het IBR op 5 juli 2024, te kunnen goedkeuren (**bijlage 7**);
- Reactie van 4 november 2024 vanwege het IBR aan de Hoge Raad in verband met de onmogelijkheid van de Hoge Raad om het ontwerp goed te keuren (**bijlage 8**);

2. Herformulering door het IBR – goedkeuring door de Hoge Raad

- Schrijven van 24 januari 2025 vanwege de Voorzitter van het IBR (ontvangen per e-mail van dezelfde datum) met het verzoek om goedkeuring van de (geherformuleerde) ontwerpnorm (zoals aangenomen door de Raad van het IBR op 14 januari 2025) (**bijlage 9**);
- Nederlandstalige en Franstalige versie van de (geherformuleerde) ontwerpnorm, aangenomen door de Raad van het IBR op 14 januari 2025 en voor goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad (**bijlage 10**). Is hierbij eveneens - ter informatie - toegevoegd een (officieus door het IBR) gecoördineerde versie van de *Bijkomende norm (herziene versie 2025)*;
- Raadpleging vanwege de Hoge Raad van 4 februari 2025 van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR), de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) en de Nationale Bank van België (NBB) [zonder de bijlagen] (**bijlage 11**);
- Reacties op de raadpleging door de Hoge Raad vanwege NBB van 6 februari 2025, vanwege FSMA van 25 februari 2025 en vanwege CTR van 20 februari 2025 (**bijlage 12**);
- Mail van 24 maart 2025 van de Hoge Raad aan het instituut, aansluitend op de hoorzitting van 17 maart 2025 met in bijlage een ontwerp van samenvattende weergave (**bijlage 13**);
- Schrijven van 7 april 2025 vanwege de Voorzitter van het IBR aan de Hoge Raad met toelichtende reactie op de hoorzitting van 17 maart 2025 (**bijlage 14**);
- Nederlandstalige en Franstalige versie van het (aangepaste) ontwerp van “*Specifieke beroepsnorm voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor*”, aangenomen door de Raad van het IBR op 28 maart 2025 en goedgekeurd door de Hoge Raad op 14 april 2025 (**bijlage 15**). Is hierbij eveneens - ter informatie - toegevoegd een (officieus door het IBR) gecoördineerde versie van de *Bijkomende norm (herziene versie 2025)*.

*

* *

Wij wensen u alvast goede ontvangst van dit schrijven, alsook van de diverse bijlagen in verband met de goedkeuring van de IBR-ontwerpnorm.

Wij houden eraan te benadrukken dat de Hoge Raad zich graag ter beschikking houdt voor elke bijkomende informatie die u omtrent dit dossier wenst te bekomen.

Ook wat betreft de vervollediging van het regelgevend kader op het vlak van het beschikbaar stellen van de duurzaamheidsinformatie aan de ondernemingsraad en van het bespreken ervan (timing, aanwezigheid van een andere bedrijfsrevisor, dan de commissaris, op de vergadering van de ondernemingsraad,...) is de Hoge Raad bereid om – in het kader van zijn wettelijke opdracht van “behoeder van het algemeen belang” bij de ontwikkeling van het wettelijk en reglementair kader, toepasselijk op de economische beroepen – op uw verzoek mee te werken aan de redactie van een aantal tekstvoorstellen.

Met voorname hoogachting,

Emmanuel PIETERS
Voorzitter